

SPRÅKPLAN

Lasse Maja förskola

2024-2025

"Språk, lärande och identitetsutveckling hänger nära samman. Förskolan ska därför lägga stor vikt vid att stimulera barnens språkutveckling i svenska, genom att uppmuntra och ta tillvara deras nyfikenhet och intresse för att kommunicera på olika sätt. Barnen ska erbjudas en stimulerande miljö där de får förutsättningar att utveckla sitt språk genom att lyssna till högläsning och samtala om litteratur och andra texter. Utbildningen ska ge barnen förutsättningar att kunna tänka, lära och kommunicera i olika sammanhang och för skilda syften. Därigenom läggs grunden till att barnen på sikt tillägnar sig de kunskaper som alla i samhället behöver."

"Barn med annat modersmål än svenska ska ges möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål."

Lpfö 18 s.8 och s.9

Språket är vårt främsta redskap för att minnas, tänka, dra slutsatser och skaffa nya kunskaper. Språket är även en grundläggande förutsättning för att få en fungerande dialog och ha ett fungerande samspel med sin omgivning. Språk och identitetsutveckling hör samman, liksom språk och lärande.

Vårt förhållningssätt i mötet med barn har avgörande betydelse för hur de kommer att utvecklas som individer. Genom att använda oss av ett rikt och relevant språk ökar barnets språkliga kompetens.

Lasse Majas plan för ett språkutvecklande arbetssätt har utformats för att främja barns språk och kunskapsutveckling.

Språkplanen

- ger alla pedagoger en gemensam grund och riktning i det dagliga arbetet
- ökar medvetenheten om språkets betydelse i sin mångfald; talat språk, skrivet språk, kroppsspråk, film, video, lärplattan, drama etc.
- ger verktyg för att stärka ett språkutvecklande arbetssätt
- stärker såväl som uppmuntrar barn och lärares flerspråkighet samt kompetens

Övergripande mål

Barns språkutveckling är allas ansvar. Därför genomsyras all verksamhet i förskolan av ett språkutvecklande arbetssätt. Den språkliga medvetenheten gör att varje pedagog använder sig av väl genomtänkta strategier i alla sammanhang, som stimulerar och stödjer barnets språkutveckling.

Sociokulturellt perspektiv

Ett sociokulturellt perspektiv innebär att barns lärande sker i sociala sammanhang. Interaktion mellan barn-barn och barn-vuxen. Vi ser barn som aktiva och meningssökande. De ställer frågor och kommer till insikt. Lärandet utvecklas i samspel och samarbete med varandra och med pedagogen. Både pedagoger och barn är aktiva deltagare i lärandeprocesser. Språket har stor betydelse som tänkandets verktyg.

Interkulturellt förhållningssätt

Ett interkulturellt förhållningssätt genomsyrar vårt arbete och utgör en grund för det språkutvecklande arbetet i vår förskola. Kulturella och etniska olikheter ses som en tillgång i barngruppen. Barn får en positiv respons på sin flerspråkighet. Barn ser sin flerspråkighet som en tillgång för den egna kunskapsutvecklingen.

Språkutvecklande arbetssätt

Språk och lärande hänger oupplösligt samman liksom språk och identitetsutveckling. Vi ska lägga stor vikt vid att stimulera varje barns språkutveckling och uppmuntra och ta till vara barnets nyfikenhet och intresse för den skriftspråkliga världen.

TAKK

Tecken som alternativ och kompletterande kommunikation.

TAKK är ett av de vanligaste AKK-sätten. Det används med och av hörande barn, ungdomar och vuxna med språkstörning, vilken medför stora språkliga svårigheter. Detta innebär att individen i sitt dagliga liv har stora bekymmer med språket, ofta både med förståelse och användning.

Vad händer när man använder TAKK?

- Taltempot saktas ner. Det tar längre tid att teckna än att tala. Detta gör det lättare för individen att följa med i det som sägs
- Det är lättare för individen att förstå det som sägs eftersom det är de meningsbärande orden som tecknas
- Tecken ger tre vägar till förståelse; det man hör, det man ser och det man känner. Detta underlättar för förståelse av det som sägs.
- Tecken stannar kvar längre. Till skillnad mot ett talat ord kan man göra ett tecken långsammare.
- Ett teckens betydelse ändras sällan även om man gör det långsammare.
- Det är lättare att visa hur ett tecken görs än hur ett ord uttalas.
- Det är lättare motoriskt att göra ett tecken med händerna än att säga ett ord med munnen.

Det är viktigt att veta att TAKK alltid stärker den talade språkutvecklingen. TAKK hindrar aldrig språkutvecklingen. Om och när en individ kan använda ett talat ord kommer han eller hon att göra det istället för att teckna. TAKK kan vara en väg till talat språk.

Bornholmsmodellen

Det lilla barnet är redan från början en aktiv, social och konstruktiv person. Det lilla barnet fångar upp ljud och toner som byggstenar - konsonanter - och vokalljud - och upptäcker statistiska regelbundheter i modersmålsmönstret. Olika språk har olika byggstenar. Modersmålets byggstenar drar till sig det lilla barnets uppmärksamhet som magneter. Detta leder till att barnet kategoriserar eller mönstrar modersmålets språkljud på samma sätt som de vuxna språkanvändarna, som finns i barnets omgivning, gör.

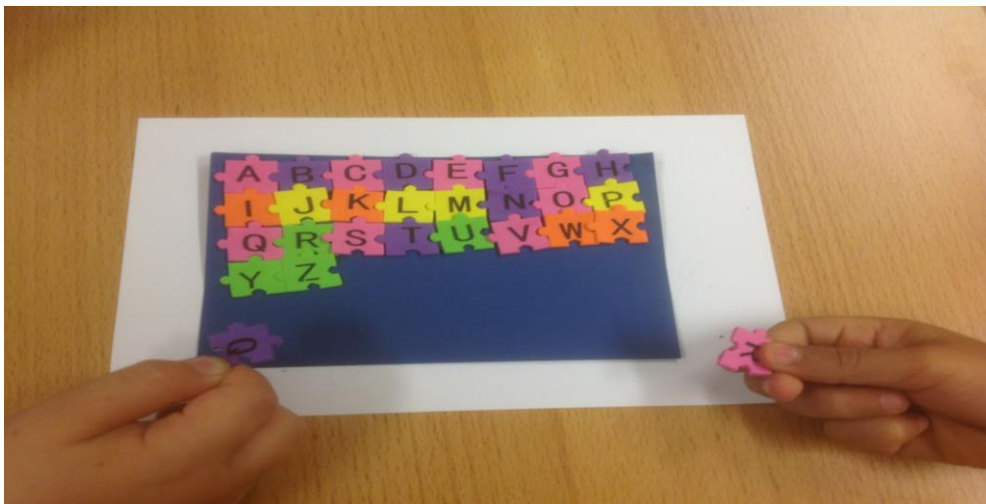
Barn som med lätthet följer den vuxnes blick och som kan peka tidigt, har också större vokabulär. För det lilla barnet är det viktigt med vuxna som lyssnar på dem och uppmärksammar deras ljud.

Barnets språkutveckling sker i ett socialt, kommunikativt sammanhang.

Genom att barnen under sagostunderna exponeras för det skriftliga språket kan de utveckla en mer avancerad syntaktisk förmåga, något som är nödvändigt när de möter skriftens längre och mer komplicerade satsbyggnader.

Högläsning ger rikliga möjligheter för barnen att utveckla sitt ordförråd och att förstå hur ord är uppbyggda. Olika undersökningar visar att vuxnas sätt att samspela med barnet under högläsningen varierar mycket. Ett aktivt samspel med barnet har visat sig stimulera utvecklingen av språket mycket mer än enbart högläsning där man inte samtalar med barnet.

Ett viktigt steg i barnens läs- och skrivinlärning är att ta steget från det implicita till det explicita i relation till språket – barnen måste bli medvetna om ljudet i talet.

Arbetsätt

- *Språket utvecklas om ett barn får klä sina upplevelser i språk/ ljud.*
- *Det finns utrymme för språk i alla rutinsituationer och aktiviteter. Fyll utrymmet med så mycket språk som möjligt. Ge barnen möjlighet till samtal i större och i mindre sammanhang.*
- *Ge barnen språkliga utmaningar genom att benämna barnens omvärld. Använd rätt ord för rätt situation t.ex. "Lägg äppelskrutten i komposthinken" i stället för "lägg den där". Byt ut "tomma ord", som t.ex. det, den här, den där, hitåt, ditåt etc. mot det korrekta ordet.*
- *Om den vuxne ligger lite över barnets språknivå stimuleras och utmanas språkutvecklingen. För enkelt eller för svårt språk är däremot hämmande.*
- *Det är lätt att vara övertydlig med kroppsspråk, gester och bilder. Fundera över hur begripligt språket i sig är.*
- *Bildstöd*

En aktiv tvåspråkighet

Det är alla människors rättighet att ha tillgång till sitt modersmål. Modersmål utgör grunden för en positiv identitetsutveckling och för utvecklingen av ett andra språk. Ny kunskap tillägnas bättre om barnet har tillgång till ord och begrepp på sitt modersmål. Flera språk kan utvecklas samtidigt och stödja varandra. Stöd i modersmålet utvecklar barnets självkänsla, språk och kunskaper. Barn som har en flerspråkig kompetens ges många framtida utbildningsmöjligheter.

Vårt stöd till flerspråkiga barn ska vara en del av den dagliga verksamheten. Det ska stärka barnets språkutveckling och kulturella tillhörighet på ett naturligt sätt. Vi ska medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att både utveckla det svenska språket och sitt modersmål. Pedagoger ska ge barnet de språkliga utmaningar de behöver och stärka begrepp inom olika områden.

Vi arbetar aktivt för att stärka barnets kulturella och språkliga tillhörighet genom att:

- uppmuntra flerspråkiga pedagoger att använda sitt modersmål i de situationer där det krävs
- förskolans pedagoger arbetar utifrån ett interkulturellt perspektiv
- förskolans pedagoger på olika sätt, lyfter in barnens modersmål i den dagliga verksamheten.
- ska verka för att synliggöra samt stärka den språkliga och kulturella mångfalden på den egna förskolan

Modersmålsstöd erbjuds av Järfälla kommun, på föräldrars uppmaning ansöker Lasse Maja förskola om stöd. 4-6 åringar kan få modersmålsstöd och de språk som erbjuds varierar efter storlek på efterfrågan och tillgång på lärare. En bedömning görs innan av barnets kunskaps/användnings nivå för att se om stöd ska ges.